

FØROYA SOSIAL-DEMOKRATUR

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 38

Lýsingarprísur fyri mm: 20 oyru á
1. síðu, 15 oyru á 3. og 4. síðu

Leygardagin 23. september 1950

Bladið verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 2,50 + porto um fjórðingsárid

24 árg.

Nøkur orð um búnaðarskúlamálið

Av tí at harra L. Zachariassen, landsstýrismaður, umtalar búnaðarskúlamálið í Tingakrossi og har nevnið Føroya Jarðarráð uppi í, halda vit undirritaðu okkum skylda til at geva hesa frágreiðing.

Málið um bygging av landbúnaðarskúla kom til Føroya Jarðarráð sendandi frá landsstýrinum við umsókn um at fáa lán til byggingina av hesum skúla á Heygsgarði í Kollafirði.

Førstu ferð málið var fyri á fundi í ráðnum, varð haft á máli, at tað varð ikki vist, at Heygsgarður var tann besti garðurin til landbúnaðarskúla, tað hevði verið vert í samband við lánisakina, at kannað eftir um Jarðarráðið ikki kundi fingið onkun betri garð at boðið Lögtinginum til skúlagarð. Hetta var Jarðarráðið eint um og á sama fundi, 17. mars 1949, varð einmælt samtykt at vit undirskrivaði ráðsins vegna skuldu tala við Hans Johannesen bónda í Miðstovuini á Sandi. Hetta varð so gjørt, men tað bar ikki til at koma til semju um hetta mál við Miðstovubóndan. Vit undirritaðu, sum tá vóru staddir á Svaydoynni, tala so saman um hvat ið nú var at gera, og eintust vit tá um, at royna ein annan garð, sum eisini var nevndur á áðurnevnda fundi í ráðnum sum ein hóskandi skúlagarður. Tí fóru vit til Jóannes Dalsgaard bónda í Dalsgarði í Skálavík. Hann var ikki serliga hugaður til at lata rættindini til garðin frá sær til almenningin, men samráðingar komu tó so langt, at vit gjördu ein sáttmála at leggja fyri ráðið til komandi fund. 10. mai sama ár verður so málið haft aftur til viðgerðar á fundi. Har samtykkir tað samlaða ráðið einmælt, at lata sakina aftur til Landsstýrið og biðja stýrið um at leggja hana fyri eykatingsetuna og síðani senda hana aftur til ráðið.

Landsstýrið legði ikki málið fyri eykatingsetuna, men sendi tað til ummælis til Føroya Búnaðarfelag. Búnaðarfelagið mælti

tinginum til, at hava Heygsgarð í Kollafirði til skúlagarð fram um Dalsgarð í Skálavík. Við hesum álit frá Føroya Búnaðarfelag kemur málið aftur til Jarðarráðið, har tað verður viðgjørt á fundi, 20. oktober í fjór. Chr. Djurhuus, landsstýrismaður, var eisini á fundi. Á hesum fundi lýsir formaðurin í Jarðarráðnum Jóhan Reinert seg ósamdan við okkum og setur uppskot um, at Jarðarráðið ræður tinginum til at fremja skúlamálið á Heygsgarði. Her kom Jarðarráðið at standa í tvíningum, í tí minnitalli J. Reinert ráddi til at hava Heygsgarð og fleirtali, undirskrivaði ráðið til at taka Dalsgarð. Aftaná henda fund kemur formaðurin J. Reinert fram í Dimmalætting og lýsir seg ósamdan við undirskrivaðu.

Málið fer so til Lögtingið og avgerðin um at Heygsgarður skal verða skúlagarður verður standandi, í tí tað vórðu ikki nóg miklar atkvøður fyri at taka Dalsgarð. Málið kemur so aftur frá Landsstýrinum til Jarðarráðið og verður viðgjørt á fundi 14. mars í ár. Í fylgishrævi biðir Landsstýrið um at lána 500.000 kr. úr Jarðargrunninum til bygging av búnaðarskúla í Heygsgarði. Ráðið stóð í tvíningum sum áður. J. Reinert var fyri at lata eitt hóskandi lán til skúla á Heygsgarði, undirskrivaðu vóru ikki sinnaðir til tað, á hesum sinni, men samdust um at svara Landsstýrinum aftur at tilboðið um Dalsgarð sum skúlagarð stóð við makt til ólavsøkutíngið, so kundi endilg stóða takast til lánsurningin.

Hetta er í stuttum tað, ið farið er fram í búnaðarskúlamálinum í Jarðarráðnum.

Vit vilja minnst at tað vórð nógvar greinir í bløðunum tá um garðarnar og um hvi og hvat og hvussu í eystur og vestur, soleiðis sum so mangan. Vit skulu lata alt tað liggja, men røra eitt sindur við landsstýrismann L. Zachariassens stóðu til málið. Hann skrivur longu áðrenn (Framhald 2 síðu)

Skattaprátt

(Framhald frá síðsta blað).

Á Tvøroyri

byrjar 10.000 maðurin at bera fulla byrði fyri tey smáu.

Th. Petersen heldur hetta vera rúkandi skeivt. Maður má fyrst hava síni 20.000, áðrenn hann ber fulla byrði fyri smámannin.

Men at so verður fáur og eingin at bera fulla byrði fyri smámannin á Tvøroyri leggur hann einki lag í. Tvørturímóti — hann eigur formannin í líkningaráðnum!

Tórstein sigur:

Eingin inntøka skal verða hækkað fyrr enn oman fyri 10.000 kr. og full hækking (40 %) skal ikki fara fram fyrr enn oman fyri 20.000.

Soleiðis er líkningartalvan fyri gift í Havn.

Varð sama gjørt á Tvøroyri og í øðrum kommunum, ið hava fáar inntøkur yvir 10.000, vildi skattabyrðin í enn og stóri muni verðið trýst á hin minna mannin enn tilfellið er.

Tað sigst,

at Poul Petersen hevur lótt Th. Petersen — men um hann hevur fingið hann »í vatnið«, sum Danir siga, fyri at hevna seg fyri »politiskan tort og sviða« er ikki vist.

Poul Petersen

er formaður í líkningaráðnum. Hansara »politiska uppgáva« har halda menn vera at finna trýst á arbeidaradriftina, men annars at geva sóknarstýrinum á Tvøroyri frammaná, tá ið tað roynir at fáa skatt frá hinum forrætingunum, ið »glimra« í »sterlingi«, men við lítlum skatti.

Føroya Fiskasøla og Fiskimenn

Langt undan krígunum hava sum kunnugt javnaðarmenn barst fyri, at fiskimannastatturin skuldi í minsta lagi eiga helmingin av stjórnar- og umboðsnevndarmonnum í fiskasøluni. Tá æt fiskasølan Føroya Fiskaexport.

Men javnaðarmannauppskotið tá vóru feld av sjálvstýrinum og sambandinum.

Nú ið menn aftaná kríggjð aftur fóru undir at seta eina fiskasølu fyri allar Føroyar, og ein meirluti kom til sættis um ta fiskasøluskipan, vit hava í dag, tóku javnaðarmenn aftur stríðið upp fyri at veita fiskimannastattinum í minsta lagi helmingin av stjórnar- og umboðsmonnum.

Men aftur vóru teir við undirlutan.

Hesa ferð vóru tað sambandsmenn og fólkaflakksmenn, sum feldu javnaðarmanna uppskotið.

Javnaðarmenn royndu aftur í fjór at fáa samtykt við lóg, at fiskimenn fingi rætt sín í Føroya Fiskasølu.

Men sama lagið: sambandsmenn og fólkaflakksmenn fel-

du javnaðarmanna uppskotið.

Og nú í seinastu tingsetu, tá ið so stuttar stundir vóru til nakað, tóku javnaðarmenn upp aftur stríðið fyri fullum rætti fyri fiskimannastattinum.

Hetta hendi undir málinum, ið Føroya arbeidsmannafelag legði á ting fyri útróðrarmennin í Klakksvík.

Mikil orrusta kom so at standa millum serliga fólkaflakksmennin við Th. Petersen og Hákuni Djurhuus sum orðførarum og javnaðarmenn við P. M. Dam sum orðførara.

Føroya arbeidsmannafelag bað fyri fiskimenn, at teir fingi við lóg skipað, at fiskimannastatturin fekk fullau stjórnarrætt í Føroya Fiskasølu. Dam átók sær í ikki meir enn ein 1/2 tíma at gera uppskotið liðugt um hetta. Tað var lættliga gjørt við bara at gera eina samtykt um at seta tað av javnaðarmonnum í fjór framsetta uppskot um Føroya Fiskasølu í gildi.

Men fólkaflakksmenn bardust sum úlvur á skó ímóti hesum (Framhald 3 síðu)